

Till landsmännen.

Nu, när Estlands folk den 23, 24 och 25 februari styr sina steg till valurnorna är detta en betydelsefull händelse – betydelsefull så tillvida, att folket kommer att visa, om det har förstått vikten av tidens krav eller ej. Folket i sin stora majoritet har nog tillfrisknat ifrån partisjukan och det är att hoppas, att det under de avgörande dagarna handlar enigt och i rätt riktning.

Året 1918, när småfolken – hörande tidigare under det ryska väldet – kunde frigöra sig, var ett lyckosamt år även för estlandssvenskarna: „vi äro svenskar vi också fastän vi äro få“, kunde Kustbon konstatera. Där låg något av se-gervisshet i detta motto och nyfödelsens glädje i den citerade meningen. Osamlade, osammanfogade lågo de svenska språkområdena. Det är först efter denna tid, som vi äro i tillfälle att verka för en gemensam, samlad svenskbygd. Vi skönja ett „Aiboland“. Där äro svenskorterna var för sig med sin egenart, med sitt för-gångna, sin säregenhet. Där finnas orter, som ha trotsat tillvarons hårda prövningar genom tiderna, där finnas även orter, som tala till ett svenskt hjärta, ett vemodigt språk, orter, som allt för länge ha blivit lämnade åt sig själva i sin hopplösa, ojämna kamp för bevarandet av sin egenart och sitt språk. Dem alla fattar denna nydaningens anda, dem

alla när budskapet om, att „vi äro svenskar vi också fastän vi äro få“.

I Kustbon nr. 1 1918 skriver H. Pöhl i en artikel bland annat: „Svenskarna i förskingringen här ute ha fått lida mycket i många avseenden, men vi kunna dock säga, att Gud hitintills bevarat oss för det värsta och vi våga hoppas att Han, som styr allas öden, även i de dagar som stunda, håller sin skyddande hand över oss och för oss mot en ljusare framtid.

Nu, när tidens stormvindar draga fram över våra öar och kuster behövs mer än någonsin att vi hålla samman i inre gemenskap och räcka varandra en broderlig och hjälpande hand.

Kustbon vill säga till alla dessa, som hålla på att glömma sitt svenska språk, sin härkomst och sin plikt mot sitt folk: „Tag vara på dig själv, tag vara på din broder“. Det är med denna fosterländska, hjärtevarma svenska hälsning H. Pöhl vänder sig till landsmännen under denna kritiska tid år 1918.

I mycket liknar även den tid vi nu leva i den här ovan nämnda tiden. Även nu vädjar man till folket och hoppas på dess sammanhållning. Senast den 16 ds vände sig vår Riksdag genom föredrag per radio till hela folket med anledning av den snart stundande folkomröstningen

I lugn och ro sköta vi dagligen våra sysslor. Men lyfta

vi blicken för att se utöver hemgårdens hank och stör, se vi, huru där ute i en del stater skogen av bajonetter tätnar, vi se, huru folken ökas och huru där ute skalla ropen: „jord, giv oss jord, giv oss mera rum“. Estland, som har sitt läge vid korsdrag, som komma från öster och väster, får icke slå dövörat till vid dessa rop. – Huru dessa korsdrag ha verkat ha vi nog fått känna.

Vi minnes, huru frihetskämparna voro på väg till „Estonia“ i Tallinn med revolverar och granater. Vi veta, vad detta skulle ha betytt – det skulle ha betytt uppmarsch till inbördeskrig. Det skulle ha betytt skapandet av sådan ordning, där man indriver jordägarnas alla statslån.

Det ges tider i staters och enskilda folks historia, när dess historiska klockor liksom ringa. Det är dessa historiska klockslag vi skola lyssna till, ty då är det, det gäller att handla.

Vi hörde de historiska klockslagen under frihetskrigets tid, vi hörde dem då, när vårt nuvarande statsöverhuvud hissade riksflaggan på masten i „Långa Herman“ i Tallinn med önskan att den mått vaja där för all framtid.

Också nu, den 23, 24 och 25 februari är det liksom tonerna av de historiska klockslagen skulle kalla oss till valurnorna.

Lyckligt det land och det folk, som under allvarsdiga tider har kloka och sansade ledare. Man har sagt om Danmark, att det är ett litet land,

Ungdomsföreningarnas afton- underhållning.

(Forts)

Förslag till Karlfeldtsafton.

1. Körsång: Marschen går till Tuna.

2. Föredrag om E. A. Karlfeldts diktning. (En utmärkt uppsats i detta ämne, författad av J. Rundt, ingår i S. F. V-s kalender år 1931. Likaså behandlas Karlfeldts diktning i samma kalender årsgång 1934.)

3. Melodram: Recitation av Karlfeldts dikt (Jungfru Maria) till musik av Malin Holmström-Ingers. (Fås hos Eggelins musikhandel, Lund.)

4 Solosång: „Intet är som väntans tider“, (Musik av V. Pettersson-Berger) mfl.

5. Deklamation: Någon dikt efter eget val ur t. ex. („Dalmålningar på rim“ eller „Fridolins visor“.)

6. Sång: „Askåkerspolska“ (för damkör av V. Pettersson-Berger.)

Topelius-afton.

1. Körsång: „Vem är du

men Danmark har någonting, som är stort — det är havet.

Nu när klangen av de historiska klockslagen kalla oss till valurnorna, må vi förstå stundens allvar. Oavsett att vårt land är litet, må vi handla så att man även kan säga om Estland att det har någonting, som är stort — det är enigheten — samhörighetskänslan.

Svenskarna i Estland, som alltid varit varma patrioter, må genom sin handling vid valurnorna även nu visa, att de äro ett historiskt folk, ett i landet sedan urminnes tid bofast folk och att det är ett folk, som även vill ha sin framtid här i landet och som vill se den betryggad.

Således träder folket den 23, 24 och 25 fram enigt och mangrant som en man och röstar för nationalförsamlingens sammankallande. Ty vi vilja gå en lugnare och bättre framtid till mötes, vi vilja vara och bliva ett fritt folk.

Alex. Samberg

fria, du klara ton?“ (Ingår i S. F. V-s sångbok.)

2. Föredrag: T. ex. Topelius liv och författargärning. — Topelius historiska romaner. — Topelius religiösa diktning. — Topelius som sagoberättare.

4. Solosång: „Ballad ur Kung Karls jakt“ (F. Pacius) „Hjorden betar“ (arr. av K. Collan) och „Spinnvisa“ (M. Vegelius). Dessa tre sånger ingå i sångsamlingen „Det sjungande Finland“. Dessutom föreslå vi sången „En liten pilt“ (Mel. av G. Linsén.)

4. Deklamation: T. ex. „Fridsböner i aftonens lugn“ eller „Min moder“.

5. Körsång: „Och jag satt där så säll“ samt „Karin Månsdotters vaggvisa“ (nr. 60 och 106 i S. F. V-s sångbok.)

6. Melodram: „Vinterkvällen“. (res. till musik Beethoven: Mänskens sonaten.) Denna dikt finnes även arrangerad som solosång. Musik av Hildur Villberg.)

7. Pianosolo: „Jag gungar i högsta grenen“ (Komp. av Linsén, arr. av Merikanto.)

8. Teater: „Någon scen ur „Regina von Emmeritz“ eller teaterpjäsen „Tidernas spegel“, (ev. tablå: Dikten „Ynglingens drömmar“.)

Om Topeliusfesten arrangeras som barnfest, bör programmet natufligtvis omfatta sagor, sånger och skådespel ur Topelius sagosamling „Läsning för barn“.

G. E. M.

Svensk kyrkohögtid i Tallinn.

I samband med Estniska kyrkans andra kyrkomöte, som hålles den 27 febr. i Tallinn, är också svenska kontraktet sammankallat till extra ordinarie prostsynod. Prostsynoden samlas onsdagen d. 26 febr. kl. 4 em. i prostens bostad, Kentmanni 11b—8. Samma dag kl. 7,30 em. är passionsgudstjänst anordnad i Svenska kyrkan. Predikanter bliva prosten K. Nilsson och diakon J. Isaksson från Rikholdi. Altargudstjänsten förrättas av kyrkoherde S. Danell och pastor Hj. Pöhl. Även torsd. d. 27 kl. 7,30 em. hålles passionsgudstjänst i Svenska kyrkan, denna dag med nattvardsgång. På tors-

Back-Anet.

Vem är Back-Anet, undrar kanske mången? Vad är det för en märkvärdig person att man skriver om henne? Ja hon är helt enkelt „Back-Anet“ eller rättare sagt Agneta Enkvist och varje vormsöbo känner ju henne. Det är bara det att hon den 21 febr. fyller 70 år att hon är den sista på Vormsö, som gått på roten. Därför ber jag få ägna henne några rader i Kustbons spalter.

Back-Anet misste tidigt sin egen mor och fick styvmor. Kanske var det därför, som hon livet igenom erhöi en „styvmoderlig“ behandling.

Då hon tyvärr ej kunde lära sig någonting, ej heller förtjäna sitt dagliga bröd, fick hon redan i sin ungdom börja vandra från gård till gård för att tigga om sitt bröd. Hon fick stanna ett dygn i varje gård och hade således varje dag ett nytt „hem“. På detta sätt har hon vandrat dag efter dag och år efter år och bytt „hem“ tills vid närmare 70 års ålder. Det var först så sent som i oktober 1935 som Anet fick möjlighet att flytta in i församlingens lilla, men snygga ålderdomshem.

Nu erhåller hon ett månatligt understöd från Länsstyrelsen i Haapsalu och kan i lugn och ro vila sig efter det hon i hela sitt liv gått på „roten“.

När hon första kvällen lade sig i sin egen säng mellan rena lakan och på dunkudde var det en verklig upplevelse för henne själv liksom även för en annan att åse hennes uppriktiga, barnsliga glädje. „Nu skulle frua fått se hur fint jag har“ upprepade hon gång på gång.

Vid sin höga ålder äger Anet ett mycket gott minne ännu. I all synnerhet minnes hon sina välgörare. Särskild tacksamhet känner hon mot prosten

dagen predika kyrkoherde Danell och pastor Pöhl. Prosten Nilsson och diakon Isaksson förrätta altartjänsten. Det blir alltså en svensk kyrkohögtid av mera ovanligt slag, och det är att hoppas, att svenskarna i Tallinn beakta det sällsynta tillfället.

Hört och sett.

Härom dagen råkade jag höra ett par unga män under livlig diskussion. Nyfiken som vanligt, spetsade jag öronen. „Ja, säg du, vad kan det vara, som man lägger både under och över sig“, undrade en av dem. Jag förstod strax, att meningsutbytet gällde korsordsgåtan nr. 1 i Kustbon. Jag kunde tyvärr ej höra fortsättningen, men glad blev jag över intresset för uppgiften. Till den svenska landsbygden komma få tidningar och då dessutom läshågen i övrigt är ringa, sakna ungdomarna ofta lämpligt diskussionsämne. Man

och prostinnan Nilsson i Tallinn. Det var ju på deras initiativ som ålderdomshemmet kom till. När det blev fråga om att bygga sjukstugans tvättstuga kom herrskapet Nilsson med förslag, att kanske kunde här även byggas en liten vrå för Back-Anet. Av den lilla vrån blev slutligen hela tre rum och i ett av dessa äger Anet nu sitt hem.

Till nyåret fick hon för första gången i sitt liv ett nyårskort per post, — från prostinnan Nilsson vilket även var hennes första postförsändelse i livet. Glädjen var stor och hela omgivningen fick både se och höra nyheten.

En gång frågade jag Anet om hon också tackat för en gåva hon hade fått. „Ja, tacka eller ej, det tar snart slut ändå!“

Vid julförberedelserna sista julen satt Anet så fundersam och på förfrågan vad hon tänkte på svarade hon: „Ja julen den kommer snart och går även snart igen, men däruppe i himmelen där är det alltid jul. Här äro vi endast gäster och främlingar, men däruppe är vårt rätta hem“. Ja, du Anet, tänkte jag. Du har alldeles rätt. Det där borde vi alla lite mera tänka på, då skulle vi ha mera jämvikt under livets strider. Med- och motgång skulle i såfall ej skada oss så som nu ofta är fallet. Nu önska vi alla henne en lugn och fridfull levnadsafton.

Syster Maria.

kan också tröttna på att bak-tala sin granne, flickan, som nyss haft friare, skolläraren o. s. v. Slutligen återstår bara skämtet och meningslöst prat. Det har konstaterats, att det finns ungdomar, som i brist på bättre, kunnat spela kort hela natten utan att tröttna. Frågas: Finns det verkligen ingenting annat intressantare och nyttigare? Helt säkert! Men den kortspelande ungdomen går så helt upp i leken, att den varken hör eller ser. Tobaksrök och rått skämt förpesta luften i rummet. Men dit drages den inbitne spelaren. Undra på att jag blev glad över intresset för korsordsgåtan, och den tycks ha gripit i kring sig mer än man anar.

En prenumerant klagar över att nyhetsmaterialet i Kustbon är så begränsat. Det är sant, men huru mycket begär du då för din 2-krona under ett helt år? Försök intressera dina grannar och vänner så att det blir många 2-kronor, och då skall nog nyhetsmaterialet också beredas större utrymme. Estniska tidsskrifter innehålla visserligen mycket mera, men räkna efter huru många gånger de kosta mer. Och huru många äro de, som läsa estn. tidningar? Månhända är du en av dem, som varken läser det ena eller det andra, och då vet du icke ens det lilla, som står i Kustbon. En annan prenumerant sade: „Jag pren. ej på Kustbon bara för nyheternas skull, utan det gör jag, för att jag är svensk, och sin egen tidning bör man väl främst lämna sitt stöd“. Ja, var lugn för att främlingar icke lämna en skärv till vår tidning, fast du understöder deras. Har du kommit till insikt där-om? Vi önska varandra god fortsättning!

På tal om önskan så mötte jag för ett par dar sen en bekant, som jag ej sett på länge. Och bums önskade han mig gott nytt år! Jag höll på att sätta en rova mitt på landsvägen. Först trodde jag, att jag ramlat en hel månad baklänges, men så erinrade jag mig, att man här i landet brukar önska varandra gott nytt

Hembygden.

S. O. V.:s Nucköavdelning (N. U. F.), som under förra året hade nöjet mottaga en boksändning från Samfundet Manhem i Sverige, och därigenom blev i tillfälle att uppställa ett eget bibliotek, har i år ytterligare med tacksamhet mottagit en utökning av bokförrådet från samma organisation. N. U. F.:s Manhembibliotek, vars litteratur behandlar för dagen brännande frågor, har av ungdomsföreningsmedlemarna flitigt anlåtats.

Betydelsen av den förestående folkomröstningen den 23, 24 och 25 februari har grundligt klargjorts för befolkningen på Noarootsi. Herr R. Timmerman, som under några dagar vistats i vår bygd, har icke hållit mindre än fyra föredrag över ovannämnda ämne. Trots det dåliga vädret visade befolkningen stort intresse för saken ifråga och skydde ej mödan att ta sig fram till de fastställda samlingsplatserna.

Lösning till korsordsgåta nr. 2.

K	U	S	T	B	O	N	■	■	P
Ä	L	T	A	■	■	B	Ä	V	A
T	V	Ä	■	B	I	■	R	E	K
T	■	■	F	Ö	G	A	■	■	R
E	N	A	■	L	E	■	F	R	I
■	■	■	P	A	L	M	■	■	■
B	Y	R	Ä	■	■	O	L	O	V
O	■	E	■	M	Ö	■	E	V	A
C	A	P	■	■	■	■	V	A	R
K	■	■	L	Ö	S	N	I	N	G

Den först öppnade rätta lösningen tillhörde Johan Hammerman, Kärrslätt Vormsö som erhåller det utlovade bokpriset..

är första gången man råkas på det nya året, oberoende av om det är den första i januari eller i februari. Och nyss skrev Per Bonde, att hönsen redan värpa påskägg! Jag nästan känner doften av nyssgräddad „memma“. Glad Påsk!

